

Gyenes Imre elbeszélései

Feltámadás

A halottak már napok óta készülődtek, náluk nem csak egy nap a halottak napja, a készülődést is hozzá kell venni.

Ők is nézik egymást, kihez hányan jönnek, megszólítják a másikat.

A leginkább azt irigylik, akinek meg is terítenek a síron. Ő tényleg hozzákészülődik.

Mindenki tudja, hogy D.-nek csendben jönnek a hozzátartozói. Halkan, surrogva fordulnak a kövek között, és leterítik abroszukat, előveszik a bort, kalácsot, elhelyezik az evőeszközöket.

És D. készül, látják a többiek az arcán az ünnepélyességet, és hiába próbálnak meg a fiatalabb elhaltak gúnyolódni rajta, lassan ők is csendben maradnak, mert valljuk be, mindegyikük ezt szeretné, ha őt is terített asztallal várnák ezen a napon.

Itt előny, ha valaki fiatalon halt meg, a szemlélete már végleg megmarad, a közös halott-tudat alól ők se vonhatják ki magukat, de van bizonyos szabad mozgásterük.

Kevesen tudják, hogy a temető is egy nagy közösség, ahol az újak bizony nem is olyan könnyen illeszkednek be.

Hiszen itt is kialakulnak a viszonyok. Még hozzá sokkal szabadabb mozgástérrel. A lelkek szabadon mászkálnak, jórészt nem is itt töltik az időt, de mégis kötve vannak a helyhez, ahol eltemették őket. Még hozzá annál inkább, a rokonok mennyire járnak vissza a helyhez. Ez bizony megköti őket.

Az élőknek kell egy hely, ahová köthetik az emléküket. És ilyenkor bizony ott kell lenni a halottnak is. Ez szabály a temetőben.

Néhányan megpróbálták nem megjelenni, de az előjárásnak viszonylag könnyű dolga van ezek fellelésében. Lévéen a lelkek egy térben helyezkednek el, azt áttekinteni nem nehéz a rég elhalt, tapasztalt halottaknak.

Ők egyébként már nincsenek kötve kőhöz, hanthoz.

Egyrészt meg sincs már a halom, nem hosszabbították meg a hozzátartozók, vagy az is lehet, hogy újat temettek oda.

Szabály szerint a régi nem járhat vissza. Nagy zavar lenne abból, ha mindketten ott a térben keveregnének. Egyébként erre is volt példa, de az előjáróság nem ismer pardont ebben a kérdésben. Rendnek kell lenni.

A hozzátartozóknak kellemetlen, rossz érzéseik támadnak, tanácstalanul álldogálnak a friss hant előtt, némelyek még furcsa szagot is éreznek. El is mennek hamar.

Hát ez így nem lehet. A jogosulatlanul visszajárót némi mozgáskorlátozás után ismeretlen katonai sírok látogatására kötelezik, ami nem is számítható büntetésnek, inkább szolgálatnak, misszióknak, sokan meg is szeretik ezt a tevékenységet.

Persze inkább azok, akik életükben is a közszereplést tartották elsődlegesnek, hiszen itt ünnepélyek, beszédek hangzanak el, mindig mások jönnek, politikusok, iskolások, katonák.

A koszorúk itt általában szebbek, mint a magánparcelláknál, sok halott hiúságának tetszik ez, ezért jár ide.

Valahová menni kell mindenkinek. Jól szervezett a temető élete, és halottak napján különösen az. Nagyon készülnek rá, és büszkék mindig a lebonyolításra.

Olykor jutalmak is elcsattannak, de ahhoz tényleg nagyon fegyelmezettnek kell lenni. Akkor napokig erről beszélnek még a temetőben.

Lassan áll vissza a megszokott rend.

De D. most nem törődik ezzel, nem a halottak elismerésére vágyik, neki még az élőkkel van kapcsolata – neki terítenek!

És valljuk be, a halottak között ennek van a legnagyobb becsülete.

D. nagyon készül, nagyon komoly, bár belülről ujjongás van benne. És akár hiszik, akár nem – ezt nem is mondja senkinek – melegséget érez.

Maga is fél beleélni magát – halljuk? – beleélni.

Mert itt a szó is árulkodik, és egy régi legendát támaszt fel, ami pedig állítólag ebben a temetőben történt. De senki nem beszél már róla, ebben az előjárók titoktartóak.

Pedig ők is tudják, hogy valami történni fog.

A rokonok előző évben, míg kipakoltak, bort töltöttek a pohárba, egyszer csak a kisgyerek, az unoka felkiáltott:

„Apa, kiürült a pohár!”

Mindenki az unokára, a kisgyerekre nézett. Piros volt az arca, és nevetni kezdett.

De tudták, hogy nem ő itta meg.

Ekkor mindenki hirtelen vidám lett, és nagyon meglepődötten mentek haza.

Ettől a bortól D. melegséget érzett, és többé nem lehetett a temető szertartásait ráerőltetni. Látszólag megtartotta azokat, de egyre többször csinált furcsa dolgokat.

Megállt egy gesztenyefánál, mikor érett a gesztenye, felfedezte a bogvókat, gyümölcsöket. Tavasszal szinte egy gyűlésen sem vett részt, amit az előljárási hivott össze, ki tudja hol járt, és igazából az előjárók sem tudták ellenőrizni.

Érezték, és nem is mentek utána. Kilógott közülük.

Tudták az öregek, hogy ha nedvességhez jut a halott, abból tud építkezni. És D. a borból nedvességhez jutott, ami duzzasztotta egóját. Fogvasztani nem fogvasztott semmit, így a pohár bor egy évig ki-tartott nála, fenntartotta az állapotot.

De halottak napján újra erre volt szüksége, különben odaveszett az előző éve.

A rokonok ez alkalommal is kijöttek, de meghalt az öreg, aki a terítés szokását tartotta. Mikor elindultak, csak az unoka kérdezte meg:

– Apa, a nagypapa mindig hozta az ételeket a dédinek, mi nem viszünk?

– Fiacskám, a lényeg az emlékezés, a nagypapa ezt a szokását mi nem fogjuk tartani.

– De Apa, és bort, bort se viszünk?

– Minek?

– Tavalý, nem emlékszel? Megitta a dédi.

– Butaságokat mondasz, elfelejtettünk a pohárba kitölteni, azért volt üres. Gyere, elkészünk.

D. repeső szívívörvonalakkal várt a sírjánál, a melegség még tartott nála, de a körvonal egyre halványabb lett – kellett volna már a bor, hogy testbe szökkenjen.

A temető lakosai mind a bejárathoz gyűltek, ahol hatalmas tábla állt: Feltámadunk!

Baleset

Nem gondolta, hogy így lesz. De most már nem bánta. Semmit nem bánt.

Mariann ott volt, és most mindenki megtudta.

Végre. – Ami ellen küzdött, most elszabadult. Nem baj.

Összefogta a haját, felemelte a fejét.

Most mi lesz?

Az a pezsgősüveg. Nem vitte ki a szemét, de figyelmeztette.

Most már tudják. – Mariannal volt együtt. Ketten itták a pezsgőt.

Levette magáról a köpenyt, és megnézte magát.

Még szép. Feszés a bőre. A szeme most csúnya, de nem érdekes. Mariann majd beviszi a kórházba.

A drága nem nézett semmit, csak rohant. Úgy, ahogy volt, köpenyben, összekötve pánttal, borzas hajjal.

Közelebb ment a tükrökhöz. Nem is a szeme tűnt ki – pedig ordítóan pirosnak kellett lennie, és bizonyára az is – de a haja, a bőre! Most, hogy nem rakott rá sminket, kisimultak maguktól.

Miért? Csodálkozva nézett magára.

Aztán megfordult.

Mariann, hol van Mariann? Ja, igen, telefonál – de mégse, talán öltözik.

Feltűzött hajával az ablaknál állt és nézte, nézte...

Fehér köpenyét fölül megtörte a rosszul összepántolt öv, a sebtében derék fölött meghúzott frottír.

Nem szóltak egymáshoz, de soha ilyen egyetértésben nem voltak. Nagy nyugalom telepedett beléjük.

Most már tudják, mindenki tudja. Nem kell bújkálniuk, megtudták.

Az a pezsgősüveg, az a mozdulat, ahogy kiszabadult, feltört – szinte robbant a kezében – pedig százszor bontott már pezsgőt, és még soha nem csúszott ki a kezéből.

De nem fáj. Hiába mondja majd az orvos, hogy be kell menni.

Be is fog, de most már Mariann kíséri, csendesen, szótlánul mennek be, egymásra sem kell nézniük, egymásra vannak nézve most már.

Segít pakolni, csendesen tesz-vesz a ruhák közt – a ruháim közt – melyet olyannyira ismer, amikor még melegen a földre hántja őket. Ujjai közt megforgatva, áthúzza a kezén, előtte az én fejemen. És én érzem, hogy minden tapintása az, amire vártam, amit eddig nem mertem bevallani – és ő egy természetes mozdulattal lehántotta ezt rólam.

Az ablakhoz megyek. Magasról látom a bokrokat, különálló házakat, emberek nincsenek is, csak fecskék, meg ég, meg tisztaság.

Hátrafordulok. Mosolyogva áll mögöttem. Megfésülködött.

„Gyere! – szól Mariann, és ujjával fölemeli a kocsi kulcsot – mehetünk.”

És én tudom, hogy semmi baj nem érhet minket a hosszú út alatt.